

College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten en College Aruba financieel toezicht

Aan
De voorzitter van de Rijksministerraad

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Secretariaat
Datum
24 maart 2020
Ons kenmerk
Cft 202000034
Pagina
1/12
Onderwerp
Advies over toepassing artikel 25 Rft en artikel 23 LAft

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
2

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Rutte,

De gevolgen van het COVID-19 virus zijn voor de Caribische landen in het Koninkrijk verstrekend. De Rijksministerraad (RMR) erkent in zijn verzoek aan het College financieel toezicht (hierna: het College) dat er sprake is van een buitengewone gebeurtenis in relatie tot artikel 25 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) en artikel 23 van de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft). Gelet op de financieel-economisch zorgen verzoekt de RMR het College om een spoedadvies uit te brengen.

De RMR verzoekt concreet:

- Voor Curaçao en Sint Maarten: Indien artikel 25 van de Rft wordt toegepast, advies uit te brengen over de vraag van welke van de in artikel 15 van de Rft genoemde normen op grond van artikel 25 van de Rft in dit geval afwijking zou kunnen worden toegestaan en in welke mate dit verwacht wordt.
- Voor Aruba: Een gelijksoortig advies te doen voor het geval de regering van Aruba verzoekt om toepassing van artikel 23 LAft en/of verzoekt te mogen afwijken van het Protocol van 21 november 2018 en de bestuurlijke afspraak van 21 november 2019 tussen Nederland en Aruba.

Het College heeft een afschrift van de verzoeken om toepassing van artikel 25 van de Rft (en mede van artikel 36 van het Statuut) van Curaçao en Sint Maarten ontvangen. Met een soortgelijk verzoek van Aruba voor toepassing van artikel 23 van de LAft is het College niet bekend.

Toepassing van artikel 25 van de Rft en artikel 23 van de LAft

Artikel 25 van de Rft bepaalt dat, 'indien dit nodig is in verband met het herstel van schade veroorzaakt door buitengewone gebeurtenissen, waaronder natuurrampen, het bestuur in overeenstemming met een beslissing daarover van de RMR, kan besluiten af te wijken van de normen, genoemd in artikel 15 van de Rft'. Artikel 23 van de LAft bepaalt hetzelfde met dien verstande dat de minister in overeenstemming met de ministerraad, de Staten en vervolgens in overeenstemming met de RMR, kan besluiten tot afwijking van de normen, bedoeld in artikel 14 van de LAft.

Het is ontegenzeggelijk dat de mondiale uitbraak van het coronavirus kwalificeert als een buitengewone gebeurtenis zoals bedoeld in deze bepalingen. Hoewel dat de zorg gerelateerde gevolgen tot nu toe beperkt zijn gebleven, zijn de economische en sociaal-maatschappelijke gevolgen voor de landen verstrekkend. De economieën van de landen zijn erg afhankelijk van het toerisme, dat nu geheel is weggevallen. Daardoor zien vele werkgevers zich genoodzaakt hun onderneming te sluiten en zal een grote groep inwoners op de korte termijn geconfronteerd worden met baanverlies. Deze situatie leidt ertoe dat de landen niet aan de normen van de Rft, respectievelijk de LAft en het bijbehorende protocol, kunnen voldoen. Naast de onvermijdelijke begrotingstekorten zullen ook tekorten aan liquiditeiten en deviezen en een stijging van de schuldquotes vraagstukken blijken te zijn of worden. Ten aanzien van dit laatste element is een structurele verslechtering al een aantal jaren aan de orde (zie bijlage 2).

Gevolgen voor economie en overheidsfinanciën

De landen zullen worden geconfronteerd met teruglopende inkomsten en verhoogde uitgaven. Dit zal versterkt worden door beleidsmaatregelen die de landen zullen nemen ter beperking van de schade, zoals directe inkomenssteun aan werknemers die op korte termijn hun baan zullen verliezen en uitstel van belastingbetaling. Des te ruimer de beleidsmaatregelen die de landen beogen, des te groter zijn de begrotingstekorten en de benodigde liquiditeiten.

Voor de noodzakelijke informatie over de te verwachten gevolgen voor economie en overheidsfinanciën is het College afhankelijk van de landen. De afgelopen dagen hebben de landen eerste analyses uitgebracht (zie bijlage 1) en een indicatie van de voorgenomen beleidsmaatregelen gecommuniceerd met het Cft. Zodra deze maatregelen zijn uitgewerkt en voldoende zijn toegelicht zal een beoordeling door het College plaatsvinden.

Curaçao

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) omschrijft in zijn eerste analyse verschillende scenario's. De uitkomsten van de scenario's voor de Curaçaose economie variëren van een krimp met 4,5 procent van het bbp tot een krimp met 19,4 procent van het bbp. Deze scenario's zijn in belangrijke mate afhankelijk van het moment dat de beperkingen voor commerciële vluchten en cruiseschepen worden opgeheven. De CBCS presenteert een verwacht maandelijks begrotingstekort van het land van ANG 25 tot 35 miljoen.

Sint Maarten

Voor de economie van Sint Maarten variëren de scenario's van de CBCS van een groei van 0,8 procent van het bbp tot een krimp van 29,2 procent van het bbp. De CBCS presenteert een verwacht maandelijks begrotingstekort van het land van ANG 11 tot 14 miljoen.

Aruba

De Directie Economische Zaken van Handel en Industrie van Aruba heeft een eerste analyse gemaakt van een scenario met een lockdown tot ultimo 2020 en gaat uit van een krimp van 38 procent van het bbp. Zowel de Centrale Bank van Aruba (CBA) als de Directie Economische Zaken van Handel en Industrie geven aan dat verwacht kan worden dat Aruba in 2020 een begrotingstekort zal realiseren van AWG 1,2 miljard respectievelijk AWG 1,3 miljard (meer dan 10 procent van het bbp). De CBA houdt hierbij geen rekening met het niet doorgaan van de belastingmaatregelen.

Onduidelijk is wat de onderbouwing van de verschillende scenario's is en welke scenario's als meest reëel gezien kunnen worden. Dit zal eveneens afhangen van de ontwikkelingen de komende weken en maanden en in het bijzonder op welk moment de beperkingen voor het (internationale) vliegverkeer worden opgeheven. Ondanks dat de landen reeds diverse (nood)maatregelen hebben gecommuniceerd is een totaalbeeld daarvan nog niet bekend evenals de gevolgen van deze maatregelen voor de overheidsfinanciën. Aanvullende informatie van en afstemming met de landen is nodig om tot een onderbouwd totaalbeeld te komen van de te verwachten gevolgen voor de economie en overheidsfinanciën van de landen.

Het is daarom voor het College nog niet mogelijk op dit moment aan te geven aan welke normen de landen niet kunnen voldoen en in welke mate. Wel staat vast dat Curaçao en Sint Maarten in 2020 niet in staat zijn om te voldoen aan de wettelijke norm van een sluitende gewone dienst zoals vervat in artikel 15 lid 1 van de Rft en dat Aruba niet in staat zal zijn te voldoen aan de in artikel 14 van de LAft en in het Protocol vastgelegde begrotingsnorm, het realiseren van een begrotingsoverschot van 0,5 procent in 2020.

Korte termijn

Noodzaak informatie

Zoals gesteld is concrete informatie over de gevolgen voor de economie, de beleidsmaatregelen die de landen beogen en de gevolgen voor de overheidsfinanciën op dit moment nog onvoldoende beschikbaar en is er in elk geval onvoldoende onderbouwing om besluiten met omvangrijke en vergaande financiële gevolgen te nemen. Zo is onder andere nog onvoldoende duidelijk wat de landen, binnen de beperkingen van hun begrotingen, nog verder zelf zouden kunnen genereren aan dekking voor voorgenomen noodmaatregelen.

Met grote inspanning wordt gewerkt aan het verder verkrijgen en verbeteren van de benodigde informatie vanuit de landen. Deze informatie is noodzakelijk om gezamenlijk een beeld te kunnen vormen en vervolgens een beoordeling te kunnen maken van de omvang en concretisering van de hulpvraag die de landen aan Nederland stellen.

Vastgestelde begroting

Het College acht het van belang dat de landen zo snel mogelijk beschikken over een vastgestelde begroting voor 2020. Die zijn er op dit moment niet in Aruba en Sint Maarten. Voor Curaçao heeft het College vooralsnog aangegeven dat de vastgestelde begroting onvoldoende invulling geeft aan de normen van de Rft en was reeds een begrotingswijziging (BW) in voorbereiding. Het College adviseert u om Aruba en Sint Maarten aan te sporen zo spoedig mogelijk en in ieder geval voor 1 mei a.s. te komen tot vastgestelde begrotingen en Curaçao aan te zetten om zo spoedig mogelijk tot vaststelling van de eerste BW te komen. Het in beeld brengen en houden van een 'basispad' is van belang om de afwijkingen van de Rft en de LAft/Protocol en de eventuele liquiditeitssteun concreet te kunnen bepalen evenals een toekomstig herstelpad voor de openbare financiën. Daarbij is het van belang om dit te doen in scenario's, waarbij gedacht kan worden aan perioden van drie, zes tot negen maanden.

Liquiditeiten Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Het is van belang te constateren dat de landen met een liquiditeitspositie die maximaal een maand van de reguliere uitgaven dekt, al binnen enkele weken een liquiditeitsbehoefte voor het opvangen van de verwachte tekorten verwachten. Daarnaast moet Aruba in 2020 AWG 362 miljoen herfinancieren (waarvan volgens eerdere planning AWG 162 miljoen buitenlandse kapitaalmarkt) en zou voornemens zijn al op korte termijn AWG 300 miljoen aan te trekken op de buitenlandse kapitaalmarkt, waarvoor toestemming van de RMR vereist is. Dit onderstreept het belang van een versnelde procedure zowel voor wat betreft de aanlevering van de noodzakelijke informatie als voor wat betreft de besluitvorming door de RMR.

Deviezen

Uit het verzoek van Curaçao om toepassing van artikel 25 van de Rft blijken zorgen over een versnelde afname van de deviezen en daarmee de stabiliteit van de Antilliaanse Gulden. Om de wisselkoers van de Gulden overeind te houden wordt een steunfaciliteit van maandelijks ANG 60 tot ANG 70 miljoen gevraagd. Daarbij is voor, zover is na te gaan, geen rekening gehouden met de liquiditeitssteun vanuit Nederland. Het College geeft aan dat de Rijkswet (in principe) niet voorziet in directe ondersteuning van de deviezen en adviseert de RMR om een deskundige partij (bijvoorbeeld De Nederlandsche Bank) te laten adviseren over genoemde risico's en de eventuele maatregelen die genomen moeten worden. Gezien de relatie met de begroting verzoekt het College daarbij betrokken te worden.

Vervolg - Concrete invulling

Met betere informatie over de voorgestelde crisisaanpak en de ingeschatte impact van de crisis, kunnen de landen beter onderbouwd aangeven welke effecten er voor de rest van 2020 te verwachten zijn op de overheidsfinanciën en vervolgens per kwartaal onderbouwde verzoeken voor het aantrekken van liquiditeiten aan de RMR voorleggen. Deze verzoeken dienen tenminste te omvatten op welke punten van het wettelijk kader wordt afgeweken en voldoende argumentatie ten aanzien van de omvang van de verzochte liquiditeiten.

Voor een goede beoordeling van deze verzoeken is het noodzakelijk dat de landen op maandbasis gaan rapporteren aan het College, zoals Sint Maarten dat overigens al sinds de orkanen Irma en Maria doet.

Op basis van de vastgestelde begroting (het basispad), met actuele cijfers over de liquiditeitsstand en een onderbouwd verzoek tot afwijking van de geldende normen kan de RMR, met een advies van het College, komen tot een voorlopige en nader geconcretiseerde toepassing van artikel 25 van de Rft respectievelijk artikel 23 van de LAft. Tevens kunnen in deze fase voor Curaçao en Sint Maarten voorwaarden voor de liquiditeitssteun worden bepaald en kunnen afspraken worden gemaakt over verantwoording en controle van de beschikbaar gestelde middelen. Het College adviseert u een vorm van controle op de besteding in te richten die borgt dat middelen doelmatig worden ingezet maar die geen bureaucratische belemmering vormt, met inachtneming van de huidige kritieke stand van het financieel beheer. Het College beveelt u aan om aan de voorkant heldere afspraken te maken over de noodmaatregelen met inachtneming van verdelingsaspecten. Een generieke belastingkorting is minder gunstig voor de verdeling dan gerichte inkomensondersteuning. Daarbij is het tevens van belang om de liquiditeitssteun te verstrekken in de vorm van een lening en in een vroeg stadium afspraken te maken over aflossingen. Het College adviseert u tevens de landen maandelijks te laten rapporteren over zowel de liquiditeitsstromen, de begrotingsuitvoering als de besteding van de liquiditeitssteun. Hiervoor reikt het College een uniform format aan.

Het verdient de voorkeur om periodiek te evalueren op basis van de beschikbare ervaringscijfers met betrekking tot de daadwerkelijke gevolgen van de crisis en het effect van de getroffen beleidsmaatregelen. Op basis daarvan is het dan mogelijk om de in deze fase gemaakte afspraken eventueel aan te passen en definitief te maken.

Tot slot

De impact van deze crisis is naar verwachting dermate groot dat er meerjarige afspraken gemaakt zullen moeten worden over de verdere toepassing van de normen en eventuele verdere afwijking daarvan. Veel is nog onzeker maar aan dit aspect zal in de verdere toekomst zeker aandacht moeten worden geschonken. Al voor de coronacrisis immers kampten de drie landen met grote uitdagingen op het gebied van overheidsfinanciën. Zo was er in voorgaande jaren bij alle landen sprake van tekorten op de gewone dienst en een stijging van de schulden en de schuldquotes, zoals ook blijkt uit bijlage 2. De schuldquotes van de drie landen komen al langer (fors) boven de IMF streefwaarde van circa 40 procent. Het pad naar duurzame overheidsfinanciën was voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten reeds gevuld met grote uitdagingen en een financieel beheer dat onvoldoende op orde is. De effecten van deze mondiale crisis raken de landen zwaar en zullen leiden tot een (fors) hogere schuldenlast, waarbij door de inschrijving via Nederland, deze op korte termijn niet zullen leiden tot majeure negatieve effecten voor Curaçao en Sint Maarten, maar mogelijk wel voor Aruba, dat kan worden geconfronteerd met (stijgende) marktrentes. Het is daarom van belang om met alle landen goede afspraken te maken over de afbouw van de schuld.

Voor Aruba zullen de afspraken in het Protocol opnieuw moeten worden gezien omdat de daarin vervatte normen hun realiteitsgehalte verliezen. Voor Curaçao en Sint Maarten zal opnieuw gekeken moeten worden naar de wettelijke regels met betrekking tot tekortcompensatie ook in het licht van de eerder gegeven aanwijzingen. Op termijn zal er een realistisch plan van aanpak moeten komen, waarin ook de voor ieder land eerder geïdentificeerde noodzakelijke hervormingen bijvoorbeeld in de sfeer van de zorg en de sociale zekerheid een plaats dienen te krijgen.

Samengevat adviseert het College u het volgende:

- Op dit moment in te stemmen met een afwijking van de centrale begrotingsnorm zoals vervat in artikel 15 lid 1 van de Rft voor Curaçao en Sint Maarten, en het voor Aruba van toepassing zijnde financieringssaldo zoals vervat in artikel 14 lid 2 van de LAft en het protocol van 21 november 2018.
- De noodzaak te benadrukken om voor 1 mei a.s. met een vastgestelde begroting/BW te komen.
- De landen op maandbasis te laten rapporteren aan het Cft. Deze rapportages dienen inzicht te geven in de beschikbare liquiditeiten en zijn voorwaardelijk voor het in behandeling kunnen nemen van verzoeken om liquiditeitssteun.
- Besluiten tot een door het Cft in samenspraak met de landen te ontwikkelen versnelde procedure wat betreft verzoeken om liquiditeitssteun en de noodzakelijke informatie ten behoeve van de besluitvorming door de RMR. Het Cft adviseert u om voor 15 april a.s. te komen tot de afronding van een eerste tranche liquiditeitssteun.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht en het College financieel toezicht
Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De minister-presidenten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten
De ministers van Financiën van Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Bijlage 1A: CBCS berekening herstel scenario's voor Curaçao en Sint Maarten

Tabel 1. Effect sluiting grenzen op de economie van Curaçao in 2020 – snel herstel

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: sluiting 1 maand	Scenario 2: sluiting 2 maanden	Scenario 3: sluiting 3 maanden	Scenario 4: sluiting 6 maanden
Binnenlandse bestedingen, waarvan	-3,0%	-3,4%	-3,7%	-4,5%	-6,1%
Private sector	-2,8%	-3,1%	-3,4%	-4,0%	-5,3%
Investerings	0,1%	0,0%	-0,1%	-0,2%	-0,5%
Consumptie	-2,9%	-3,1%	-3,3%	-3,8%	-4,8%
Overheidssector	-0,2%	-0,3%	-0,3%	-0,5%	-0,8%
Investerings	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	-0,1%
Consumptie	-0,3%	-0,4%	-0,4%	-0,5%	-0,7%
Voorraadmutatie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Netto buitenlandse bestedingen, waarvan	0,5%	-1,1%	-3,0%	-4,8%	-8,1%
Exporten van goederen en diensten	-1,7%	-6,4%	-11,3%	-16,2%	-27,8%
Importen van goederen en diensten	-2,2%	-5,2%	-8,3%	-11,4%	-19,7%
BBP (reëel)	-2,5%	-4,5%	-6,7%	-9,3%	-14,2%
Inflatie	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
BBP in mln NAF. (nominaal)	5,751.2	5,637.9	5,513.2	5,365.9	5,088.2
BBP in mln NAF. (reëel, prijzen van 2010)	4,778.0	4,680.0	4,572.2	4,444.8	4,204.7

Tabel 2. Effect sluiting grenzen op de economie van Curaçao in 2020 – geleidelijk herstel

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: sluiting 1 maand	Scenario 2: sluiting 2 maanden	Scenario 3: sluiting 3 maanden	Scenario 4: sluiting 6 maanden
Binnenlandse bestedingen, waarvan	-3,0%	-3.8%	-4.0%	-5.2%	-6.8%
Private sector	-2,8%	-3.5%	-3.7%	-4.5%	-5.7%
Investerings	0,1%	-0.2%	-0.2%	-0.4%	-0.7%
Consumptie	-2,9%	-3.3%	-3.5%	-4.1%	-5.0%
Overheidssector	-0,2%	-0.3%	-0.3%	-0.7%	-1.1%
Investerings	0,1%	0.1%	0.1%	-0.1%	-0.2%
Consumptie	-0,3%	-0.4%	-0.4%	-0.6%	-0.9%
Voorraadmutatie	0,0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Netto buitenlandse bestedingen, waarvan	0,5%	-5.0%	-6.3%	-9.7%	-12.6%
Exporten van goederen en diensten	-1,7%	-15.4%	-20.2%	-27.3%	-36.7%
Importen van goederen en diensten	-2,2%	-10.4%	-13.9%	-17.6%	-24.1%
BBP (reëel)	-2,5%	-8,8%	-10,3%	-14,9%	-19,4%
Inflatie	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
BBP in mln Naf. (nominaal)	5,751.2	5,394.2	5,309.2	5,048.6	4,793.6
BBP in mln Naf. (reëel, prijzen van 2010)	4,778.0	4,469.3	4,395.8	4,170.4	3,949.8

Table 1. Effect closure borders on the economy of Sint Maarten in 2020 – fast recovery

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: closure 1 month	Scenario 2: closure 2 months	Scenario 3: closure 3 months	Scenario 4: closure 6 months
Domestic demand, of which	4.1%	3.7%	2.9%	1.7%	-0.4%
Private sector	3.4%	3.0%	2.3%	1.4%	-0.3%
Investment	2.2%	2.2%	1.9%	1.5%	0.9%
Consumption	1.2%	0.8%	0.4%	-0.1%	-1.2%
Public sector	0.7%	0.7%	0.6%	0.3%	-0.1%
Investment	0.4%	0.4%	0.4%	0.3%	0.3%
Consumption	0.3%	0.3%	0.2%	0.0%	-0.4%
Changes in inventory	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Net foreign demand, of which	-1.2%	-2.9%	-6.1%	-8.9%	-14.6%
Export of goods and services	2.9%	-3.4%	-9.7%	-14.1%	-28.2%
Import of goods and services	4.1%	-0.5%	-3.6%	-5.2%	-13.6%
GDP (real)	2.9%	0.8%	-3.2%	-7.2%	-15.0%
Inflation	2.5%	2.5%	2.5%	2.5%	2.5%
GDP in mln NAf. (nominal)	2,016.5	1,976.4	1,899.8	1,823.3	1,674.1
GDP in mln NAf. (real, prices of 2010)	1,613.6	1,580.6	1,517.9	1,455.2	1,332.9

Table 2. Effect closure borders on the economy of Sint Maarten in 2020 – gradual recovery

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: closure 1 month	Scenario 2: closure 2 months	Scenario 3: closure 3 months	Scenario 4: closure 6 months
Domestic demand, of which	4.1%	2.3%	1.1%	-0.3%	-2.6%
Private sector	3.4%	2.0%	1.0%	-0.1%	-1.9%
Investment	2.2%	2.0%	1.5%	1.0%	0.4%
Consumption	1.2%	0.0%	-0.5%	-1.1%	-2.3%
Public sector	0.7%	0.3%	0.1%	-0.2%	-0.7%
Investment	0.4%	0.4%	0.3%	0.2%	0.2%
Consumption	0.3%	-0.1%	-0.2%	-0.4%	-0.9%
Changes in inventory	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Net foreign demand, of which	-1.2%	-8.0%	-9.6%	-13.4%	-26.6%
Export of goods and services	2.9%	-12.7%	-17.3%	-22.9%	-43.4%
Import of goods and services	4.1%	-4.7%	-7.7%	-9.5%	-16.8%
GDP (real)	2.9%	-5.7%	-8.5%	-13.7%	-29.2%
Inflation	2.5%	2.5%	2.5%	2.5%	2.5%
GDP in mln NAf. (nominal)	2,016.5	1,852.0	1,798.4	1,698.9	1,402.4
GDP in mln NAf. (real, prices of 2010)	1,613.6	1,478.7	1,434.8	1,353.3	1,110.2

Bijlage 1B: CBCS prognose BBP groei en werkloosheid voor Curaçao en Sint Maarten

Curaçao

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: sluiting 1 maand	Scenario 2: sluiting 2 maanden	Scenario 3: sluiting 3 maanden	Scenario 4: sluiting 6 maanden
Reële groei BBP (%)					
Snel herstel	-2,5	-4,5	-6,7	-9,3	-14,2
Geleidelijk herstel	-2,5	-8,8	-10,3	-14,9	-19,4
Werkloosheid (%)					
Snel herstel	16,4	17,9	19,5	21,5	25,2
Geleidelijk herstel	16,4	21,1	22,2	25,7	29,1

Sint Maarten

	Baseline scenario 2020	Scenario 1: closure 1 month	Scenario 2: closure 2 months	Scenario 3: closure 3 months	Scenario 4: closure 6 months
Real GDP growth (%)					
Fast recovery	2.9	0.8	-3.2	-7.2	-15.0
Gradual recovery	2.9	-5.7	-8.5	-13.7	-29.2
Unemployment (%)					
Fast recovery	4.0	5.6	8.6	11.6	17.4
Gradual recovery	4.0	10.4	12.5	16.4	28.1

**Bijlage 1C: Directie Economische Zaken van Handel en Industrie van Aruba
prognose (macro) economische indicatoren 2020 Aruba**

Table 1: Output on Scenarios COVID-19 Risk Management for 2020 for the island of Aruba.

Risk management				
				<i>-50% Risk Factor Tax Compliance</i>
Macroeconomic indicators	Unit	2020		2020
Nominal GDP	M Afl.	3368		3368
Nominal Private Consumption	M Afl.	2862		2862
Nominal Public Consumption	M Afl.	858		858
Nominal Private Investment	M Afl.	528		528
Nominal Public Investments	M Afl.	21		21
Nominal Export of goods and services	M Afl.	1734		1734
Nominal Imports of goods and services	M Afl.	2634		2634
Nominal GDP in % change	%	-44.4		-44.4
Real GDP in % with change real value (base=2013)	%	-38.0		-38.0
Inflation	%	0.4		0.4
Government				
Total Revenue and Grant	M Afl.	916	-360	556
Total Expenditure	M Afl.	1887		1887
Financial Surplus (+) Deficit (-)	M Afl.	-990		-1350
Total Debt	M Afl.	5308		5668
Ratio				
Surplus/Deficit Central Government in % of GDP	%	-29.4		-40.1
Total Debt in % of GDP	%	157.6		168.3
Tourism				
Total Stayover Visitors	number*1000	225		225
Total Cruise visitors	number*1000	166		166
Tourism Revenue	M Afl.	962		962

Table created by DEACI-EBO using the output obtained from the MARUBA model.

Bijlage 2: financiële kerngegevens Aruba, Curaçao en Sint Maarten
(2020 is op basis van begrotingen voor de coronacrisis)

Aruba	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reële economische groei					0,3%	5,7%	2,1%	2,0%	0,9%	-0,7%	0,8%
Nominale bbp				4.836	4.950	5.226	5.309	5.471	5.734	5.923	6.065
Overheidsschuld	2.401	2.802	3.068	3.420	3.882	3.984	4.021	4.197	4.299	4.318	4.277
Schuldquote overheid				71%	78%	76%	76%	77%	75%	73%	71%
Eigen Vermogen	-1.152	-1.423	-1.649	-1.944	-2.391	-2.500	-2.595	-2.731	-2.869		
Saldo Gewone Dienst	-111	-274	-306	-337	-284	-163	-104	-130	-144	11	45

Curaçao	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reële economische groei	0,1%	0,6%	-0,1%	-0,8%	-1,1%	0,3%	-1,0%	-1,7%	-2,2%	-1,9%	-2,3%
Nominale bbp	5.283	5.439	5.605	5.634	5.654	5.642	5.589	5.579	5.599	5.649	5.745
Schuld collectieve sector (Cft)		1.686	1.850	1.916	2.026	2.327	2.375	2.508	2.587	2.792	3.026
Overheidsschuld (IMF)	2.140	2.161	2.081	2.149	2.306	2.653	2.830	3.042	3.050	3.039	3.273
Overheidsschuld (IMF), na vereffening	2.252										
Schuldquote collectieve sector (Cft)		31%	33%	34%	36%	41%	42%	45%	46%	49%	53%
Schuldquote overheid (IMF)	41%	40%	37%	38%	41%	47%	51%	55%	54%	54%	57%
Schuldquote overheid (IMF), na vereffening	43%										
Eigen Vermogen	595,3	515,3	292,7	418,6	308,2	125,7	118,5	9,9	-158,4		
Saldo Gewone Dienst	-51	-166	-73	121	40	18	3	-117	-59	-19	0

Sint Maarten	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reële economische groei	0,0%	-1,5%	1,7%	1,3%	1,6%	0,5%	0,4%	-4,8%	-6,6%	5,5%	3,0%
Nominale bbp	1.597	1.676	1.765	1.831	1.894	1.909	1.914	1.864	1.791	1.922	2.028
Schuld collectieve sector (Cft)		503	441	403	625	616	608	569	692	711	848
Overheidsschuld (IMF)	659	683	669	603	762	748	855	873	953	1.006	1.142
Overheidsschuld (IMF), na vereffening	654										
Schuldquote collectieve sector (Cft)		30%	25%	22%	33%	32%	32%	31%	39%	37%	42%
Schuldquote overheid (IMF)	41%	41%	38%	33%	40%	39%	45%	47%	53%	52%	56%
Schuldquote overheid (IMF), na vereffening	41%										
Eigen Vermogen	79,3	74,2	91,6	158,2	136,9	118,5	133,4				
Saldo Gewone Dienst	-11	-5	17	1	-21	-9	-8	-72	-90	-35	-24